

## آیین نامه اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

### مقدمه:

نظر به نقش و اهمیت اعتباربخشی برنامه در تضمین و ارتقاء کیفیت دوره پزشکی عمومی، این آیین نامه جهت تبیین ساختار، وظایف و فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی که در ساختار دولتی و غیر دولتی به تربیت پزشک عمومی می پردازند تدوین شده است.

### الف- تعاریف

**دوره:** در این آیین نامه، منظور از دوره برنامه آموزش پزشکی عمومی اجرا شده در دانشکده‌های پزشکی دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد.

**اعتباربخشی دوره:** اعتباربخشی دوره فرآیندی است که طی آن یک بیانیه رسمی در خصوص کیفیت دوره آموزشی به دنبال خودارزیابی مبتنی بر استانداردهای مصوب شورای عالی برنامه ریزی و سپس ارزیابی بیرونی برنامه، توسط شورای گسترش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می گردد.

**استاندارد:** معیارهایی که نشان دهنده سطح مطلوب عملکرد بوده و دوره توسط آنها مورد قضاوت قرار می گیرد. این استانداردها با در نظر گرفتن معیارهای علمی، اسناد بالادستی و شرایط قابل حصول در کشور تدوین شده و از طریق نظر خواهی و اجماع صاحب نظران تکمیل گردیده و به تصویب مراجع ذیصلاح رسیده است.

**خودارزیابی:** ارزشیابی دوره پزشکی عمومی که توسط دست اندرکاران دوره و بر اساس استانداردهای ملی دوره پزشکی عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی انجام می شود. این ارزشیابی در برگیرنده ارزیابی کمی و کیفی از نقاط قوت و محدودیت‌های برنامه بوده که هدف آن اصلاح و بهبود برنامه است.

**ارزیابی بیرونی:** ارزیابی بیرونی عبارت است از ارزیابی دوره پزشکی عمومی توسط ارزیابان بیرونی بر اساس آخرین استانداردهای ملی دوره پزشکی عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی، این ارزیابی فرآیندی است برای ارزشیابی کیفیت برنامه در راستای حرکت به سوی بهبود کیفیت در آموزش و دستیابی بهتر به اهداف دوره، ارزیابی بیرونی به طور معمول دربرگیرنده بررسی گزارش خودارزیابی، بازدید از دوره و تدوین گزارش ارزیابی بیرونی است.

**تجدید نظر خواهی:** درخواست تجدید نظر در خصوص نتیجه اعتباربخشی که توسط دانشکده مورد اعتباربخشی و بر اساس شرایط پیش بینی شده در این آیین نامه صورت می گیرد.

**وزارت:** وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

**شورای عالی برنامه ریزی:** شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

**شورای گسترش:** شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

**شورای آموزش پزشکی عمومی:** شورای آموزش پزشکی عمومی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

**کمیته اعتباربخشی دبیرخانه شورای پزشکی عمومی:** کمیته اعتباربخشی برنامه پزشکی عمومی در دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی واقع بوده و وظیفه برنامه‌ریزی و تدوین سیاست‌ها، مقررات و ضوابط مورد نیاز و نظارت بر اجرای بهینه آنها را در راستای اجرای فرایند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی به عهده دارد.

**کمیته خود ارزیابی دانشکده پزشکی:** واحدی در هر دانشکده پزشکی که به منظور ساماندهی فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی تشکیل می‌گردد. این کمیته با استفاده از ظرفیت کارشناسی و اجرایی دانشکده پزشکی و به منظور هدایت کلیه فعالیت‌های مرتبط با خودارزیابی در دانشکده پزشکی ایجاد می‌گردد.

### **ب- ساختار اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:**

**ماده ۱-** برای انجام فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی، فعالیت‌ها و اقدامات در سه سطح دانشکده پزشکی، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی و شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی انجام می‌شود.

**۱-۱- شورای گسترش:** شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، تصویب آیین نامه اعتباربخشی و تایید نهایی اعتباربخشی موسسات و دوره‌های آموزشی را بر عهده دارد. کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی که در این آیین‌نامه شرح داده شده است، گزارش بازدید بیرونی به همراه پیش رأی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی را به شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی ارسال می‌کند تا بر اساس رأی اعضاء، تصمیم‌گیری در خصوص موقعیت اعتباربخشی برنامه مورد بررسی را اعلام نماید.

### **۱-۲- کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی**

کمیته اعتباربخشی به منظور برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، نظارت بر انجام اعتباربخشی، تصویب شیوه‌نامه‌های مربوط به اجرای فرایند اعتباربخشی، بررسی گزارش‌ها و صدور پیش رأی اعتباربخشی تشکیل می‌گردد. تعداد اعضاء کمیته اعتباربخشی پزشکی عمومی ۱۳ نفر است که توسط دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی پیشنهاد و توسط معاون آموزشی وزارت بهداشت ابلاغ دریافت می‌کنند. مدت عضویت در این کمیته ۲ سال خواهد بود. (مدت عضویت دانشجوی یک سال می‌باشد)

### **۱-۲-۱- اعضاء کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی**

- دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی (رئیس کمیته)

- ۴ نفر از اعضاء هیأت ممتحنه و ارزشیابی پزشکی عمومی

- نماینده دبیرخانه شورای گسترش به انتخاب دبیر شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی

- ۴ نفر از اعضاء هیأت علمی دانشکده‌های پزشکی با سابقه فعالیت در زمینه اعتباربخشی برنامه، مؤسسه یا بیمارستان

- ۲ نفر متخصص آموزش پزشکی با تجربه در زمینه ارزشیابی برنامه (ترجیحاً عضو هیأت علمی دانشگاه باشند)

- ۱ نفر عضو دانشجوی پزشکی عمومی دارای سوابق تحصیلی و اخلاقی برجسته

**تبصره ۱:** در انتخاب اعضاء کمیته، مشارکت دانشگاه‌های مختلف مد نظر قرار گیرد.

**تبصره ۲:** اعضاء کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی نمی‌توانند در کمیته خودارزیابی دانشکده محل خدمت خود حضور داشته باشند.

## ۲-۱- شرح وظایف کمیته اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

- برنامه‌ریزی و تدوین سیاست‌ها، مقررات و ضوابط مورد نیاز در راستای اجرای فرایند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی
- پیشنهاد تشکیل کارگروه‌های علمی مورد نیاز برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی و اجرای آموزش‌های لازم
- پیشنهاد تدوین یا بازنگری استانداردهای دوره پزشکی عمومی به کارگروه علمی
- بررسی و تأیید گزارش ارزیابی بیرونی انجام شده توسط تیم بازدید بیرونی
- صدور پیش‌رای اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی بر اساس گزارش‌های خودارزیابی و ارزیابی بیرونی
- رسیدگی به تجدید نظر خواهی دانشکده‌ها در خصوص پیش‌رای صادره

**تبصره ۳:** آیین نامه داخلی کمیته اعتباربخشی در اولین جلسه کمیته، تدوین و به تأیید دبیر شورای آموزش پزشکی عمومی می‌رسد.

## ۳-۱- دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی

کلیه امور اجرایی و هماهنگی بین گروه‌های درگیر در فرایند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی به عهده دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی است که شرح وظایف آن در شیوه‌نامه‌های مربوطه آمده است.

## ۴-۱- کمیته خودارزیابی دانشکده پزشکی

کمیته خودارزیابی به منظور هدایت کلیه فعالیت‌های مرتبط با خودارزیابی در دانشکده پزشکی تشکیل می‌شود و دارای یک دبیر می‌باشد که از بین اعضای هیأت علمی با سابقه مدیریتی انتخاب می‌شود. این کمیته می‌تواند در برگیرنده ترکیبی از اعضای زیر باشد:

- مدیران دانشکده (رئیس، معاون آموزشی، معاون مالی اداری، معاون پژوهشی)

- نمایندگان از مدیران گروه‌ها و مسئولین بخش‌ها

- نمایندگان از اعضای هیأت علمی با تجربه و جدید (پایه و بالینی)

- نمایندگان از دانشجویان پزشکی رده‌های مختلف

- مسئول و کارشناسان دفتر توسعه و اداره آموزش دانشکده پزشکی

- نمایندگان از فارغ‌التحصیلان پزشکی

**تبصره ۴:** ترکیب نهایی اعضای کمیته خودارزیابی دانشکده پزشکی به پیشنهاد رییس دانشکده پزشکی تعیین و توسط شورای آموزش دانشگاه تأیید و توسط معاون آموزشی دانشگاه ابلاغ می‌شود.

**تبصره ۵:** شرح وظایف کمیته خودارزیابی در شیوه‌نامه‌های مربوطه آمده است.

## ج- فرآیند اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی

### ماده ۲- شروع اعتباربخشی:

۱-۲- دانشکده پزشکی باید آمادگی خود را برای شروع فرآیند اعتباربخشی در بازه زمانی تعیین شده توسط دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی، از طریق معاونت آموزشی دانشگاه، به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی اعلام نماید. پس از موافقت با درخواست دانشکده، جدول زمانبندی خودارزیابی و ارزیابی بیرونی به همراه سایر مستندات مورد نیاز در اختیار دانشکده متقاضی قرار می‌گیرد.

### ماده ۳- خودارزیابی:

۳-۱- خودارزیابی با نظارت کمیته خود ارزیابی در سطح دانشکده پزشکی و بر اساس استانداردهای مصوب ملی دوره پزشکی عمومی انجام می شود. (جزئیات مربوط به انجام خود ارزیابی در راهنمای خود ارزیابی آمده است).

۳-۲- گزارش خودارزیابی به همراه مستندات مورد نیاز پس از تأیید توسط رئیس دانشکده پزشکی و معاون آموزشی دانشگاه به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی ارسال می گردد.

### ماده ۴- ارزیابی بیرونی:

۴-۱- پس از اعلام آمادگی دانشکده برای ارزیابی بیرونی، دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی اعضای تیم بازدید را به کمیته اعتباربخشی پیشنهاد و با تأیید کمیته اعتباربخشی، ابلاغ اعضای تیم ارزیاب صادر می شود.

۴-۲- برای هر تیم ارزیابی بیرونی، یک نفر به عنوان سرپرست تیم توسط کمیته اعتباربخشی منصوب می شود. افراد تیم ارزیابی بیرونی باید از بین افراد غیر وابسته به دانشکده مورد ارزیابی (بر اساس راهنمای اخلاقی تدوین شده) انتخاب شوند.

۴-۳- چنانچه هر یک از اعضای تیم ارزیابی به هر شکلی در معرض تعارض منافع نسبت به برنامه و دانشکده مورد ارزیابی باشد، برای مراعات بی طرفی و عدالت، مکلف است موضوع را بلافاصله به صورت کتبی به رئیس کمیته اعتباربخشی اطلاع دهد. هر گونه تصمیم بر عهده کمیته اعتباربخشی خواهد بود.

**تبصره ۱:** اگر در حین یا بعد از بازدید مشخص شود که تعارض منافع وجود داشته و گزارش نشده است، موضوع باید برای بررسی و تصمیم مقتضی در کمیته اعتباربخشی مطرح گردد.

**تبصره ۲:** برون سپاری کلیه فرایندهای مرتبط با اعتباربخشی به سایر نهادها و مؤسسات تا قبل از صدور رأی نهایی، پس از تدوین و تصویب آیین نامه های لازم با نظارت دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی قابل اجرا خواهد بود.

### ماده ۵- انواع رای نهایی اعتباربخشی دوره پزشکی عمومی:

۵-۱- تأیید کامل صلاحیت: تمام استانداردهای الزامی بصورت کامل رعایت شده باشد. طول مدت این اعتبار پنج سال است و در پایان مدت تأیید صلاحیت، مجدداً اعتباربخشی انجام خواهد شد.

۵-۲- تأیید صلاحیت: استانداردهای الزامی در حد قابل قبول رعایت شده باشد و کیفیت کلی دوره مورد سوال نباشد. طول مدت این اعتبار می تواند از یک تا چهار سال با توجه به تشخیص کمیته اعتباربخشی متغیر باشد و در پایان مدت تأیید صلاحیت، مجدداً اعتباربخشی انجام خواهد شد.

**تبصره ۱:** برای مدت اعتبار یک سال، چنانچه در اعتباربخشی مجدد، بهبود قابل توجهی در رعایت استانداردها رخ نداده باشد و در همان سطح قبلی مانده باشد نوع اعتبار به مرحله پایین تر (اعتبار مشروط با اخطار) کاهش خواهد یافت.

**تبصره ۲:** برای مدت اعتباربخشی دو تا چهار سال، چنانچه در اعتباربخشی مجدد، تغییرات قابل توجهی در رعایت استانداردها رخ نداده باشد و در همان سطح قبلی مانده باشد نوع اعتبار تا یک دوره دیگر بدون کاهش مرحله قابل تمدید است.

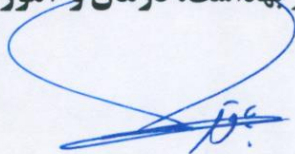
- ۳-۵- تأیید مشروط با اخطار:** تعدادی از استانداردهای الزامی رعایت شده ولی کیفیت کلی دوره مورد سوال باشد. طول مدت این اعتبار یک سال است و در پایان مدت، مجدداً اعتباربخشی انجام می‌شود.
- تبصره ۳:** چنانچه در اعتباربخشی مجدد، بهبود قابل توجهی در رعایت استانداردها رخ نداده باشد و در همان سطح قبلی مانده باشد نوع اعتبار به مرحله پایین تر (عدم تأیید صلاحیت) کاهش خواهد یافت.
- ۴-۵- عدم تأیید صلاحیت:** اکثر استانداردهای الزامی در حد قابل قبول رعایت نشده و در اعتباربخشی قبلی تأیید مشروط با اخطار گرفته باشد. تاریخ اعتباربخشی بعدی مشروط به اعلام دانشکده پزشکی مبنی بر رعایت اکثر استانداردهای الزامی و درخواست بازدید مجدد خواهد بود.
- ۵-۵- تأیید راه اندازی:** برای دانشکده‌های متقاضی تاسیس دوره پزشکی عمومی که اکثر استانداردهای الزامی را متناسب با هر مرحله آموزشی دوره پزشکی عمومی بصورت کامل رعایت کرده باشند.
- تبصره ۴:** تا پایان اولین دوره آموزشی، طول مدت رای صادره متناسب با طول مدت مرحله آموزشی بوده و اعتباربخشی مجدد مشروط به دریافت گزارش اجرای مرحله مورد تأیید و بنا به رای کمیته اعتباربخشی خواهد بود.
- ماده ۶- تجدید نظر خواهی:** چنانچه موسسه به رأی صادره اعتراض داشته باشد طبق فرایند زیر می‌تواند تقاضای تجدید نظر کند.
- ۱-۶- چنانچه دانشکده در خصوص پیش رأی صادره توسط کمیته اعتباربخشی، خواهان تجدید نظر باشد، ظرف ۲ هفته از تاریخ اعلام رای، تقاضای خود را همراه دلایل و مستندات به دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی ارسال نماید.**
- ۲-۶- کمیته اعتباربخشی تقاضای دانشکده را بر اساس مستندات تکمیلی بررسی و در خصوص پیش رأی تصمیم‌گیری می‌نماید. این تصمیم قابل تجدید نظر نمی‌باشد.**
- ۳-۶- در صورتیکه رأی شورای گسترش با پیش رأی کمیته اعتباربخشی متفاوت باشد، دانشکده مورد اعتباربخشی می‌تواند تقاضای تجدید نظر نماید. در این صورت:**
- ۱-۳-۶- ظرف ۳۰ روز بعد از ابلاغ رأی شورای گسترش، دانشکده مربوطه می‌تواند درخواست تجدید نظر را همراه مستندات لازم به دبیرخانه شورای گسترش ارسال کند.**
- ۲-۳-۶- در صورت اعلام درخواست تجدید نظر، کمیته‌ای مشتمل بر ۵ نفر خبره در زمینه آموزش پزشکی عمومی به انتخاب دبیر شورای گسترش تشکیل می‌شود این افراد نباید در کمیته اعتباربخشی و هیچ یک از مراحل ارزیابی بیرونی از برنامه مورد بررسی حضور داشته باشند.**
- ۳-۳-۶- کمیته تجدید نظرخواهی ضمن بررسی درخواست و مستندات ارائه شده می‌تواند درخواست شواهد و مستندات اضافه از دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی یا دانشکده متقاضی تجدید نظر بنماید. در صورت نیاز، کمیته تجدید نظر خواهی می‌تواند بازدید از محل داشته باشد، یا از افراد کمیته اعتباربخشی و سایر افراد مطلع برای ارائه شواهد بیشتر دعوت نماید.**
- ۴-۳-۶- کمیته تجدید نظر خواهی هیچگونه اصلاح یا تغییری را که پس از بازدید اول ارزیابان صورت گرفته باشد را نمی‌پذیرد.**
- ۵-۳-۶- رأی نهایی پس از بررسی نتیجه تجدید نظر، ظرف ۴۵ روز توسط شورای گسترش صادر و به دانشکده اعلام می‌گردد.**

**ماده ۷- اعلام عمومی نتایج اعتباربخشی:** دبیرخانه شورای آموزش پزشکی عمومی می‌تواند نتایج اعتباربخشی دانشکده‌های پزشکی را به نحو مقتضی در اختیار عموم جامعه قرار دهد.

**ماده ۸- ارزشیابی فرآیند اعتباربخشی:** دبیر کمیته اعتباربخشی مکلف است به منظور اطمینان از کیفیت فرآیند اعتباربخشی، فرم‌های ارزشیابی فرآیند اعتباربخشی را تدوین نموده و با کمک تیمی که در روند بازدید بیرونی مشارکت نداشته‌اند، گزارش‌های سالیانه تهیه و به کمیته ارائه نماید.

این آیین نامه در ۸ ماده و ۱۱ تبصره در دویست و هشتاد و چهارمین جلسه شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۱۴ مورد بازنگری و تصویب قرار گرفت.

**دکتر بهرام عین‌اللهی**  
**وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی**



از طرف  
دکتر ابوالفضل باقری فرو